

Protokół

obrad sejmowych z dnia 17. Kwietnia 1866.

Posiedzenie siedmdziesiąte.

Obecni: Marszałek xiążę Sapieha.

Sekretarze: Posłowie Geringer, Kulczycki, Sawczyński i Ludwik hr. Wodzicki.

Komisarz rządowy: c. k. radca dworu Possinger.

Posłów obecnych z początku 108, w ciągu posiedzenia 130.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 10. minut 50.

Protokół posiedzenia poprzedniego, przez sekretarza posła Geringera odczytany, Izba przyjmuje.

Odczytano dalszy ciąg petycyj do Sejmu wniesionych od liczby 2578 do liczby 2605 włącznie.

Z tych 5 odsełają się wprost do Wydziału krajowego, a 7 do komisji katastralnej. — Prezydujący komisji petycyjnej zawiadamia, że petycye do liczb 226, 237, 301, 997, 1078 i 1328 odstąpiono komisji edukacyjnej, a liczbę 2559 do komisji dla statutów miejskich.

Na wniosek posła Ludwika Skrzyńskiego, Izba odseła petycję do liczby 2586 wprost do komisji dla statutów miejskich.

Z porządku dziennego dalszy ciąg rozpraw nad prawem o drogach, a mianowicie §. 12. projektu komisji.

Poseł x. Kuryłowicz stawia do tego paragrafa poprawkę tej treści, aby po słowach „gminy i obszaru dworskiego“ w alinei pierwszej dodać:

- a) „na płacących podatki, według podatków bezpośrednich,
  - β) na niepłacących podatków bezpośrednich, według liczby osób i sprzężajów;
- ci ostatni obowiązani są:

a) do dni pieszych (dalej jak w alinei drugiej projektu komisji).“

Poseł Ludwik Skrzyński wnosi zamiast ostatniej alinei §. 12. poprawkę następującą: „Maximum dni roboty na osoby i sprzężaj, oraz maximum dodatku do podatków na składkę pieniężną oznaczy Sejm krajowy osobną uchwałą.“

Poseł Smarzewski wnosi jako poprawkę zamiast §. 12. dwa §§. 12. i 13. następującej treści:

§. 12. „Robota przy drogach gminnych rozkłada się ua mieszkańców gminy kolejno, a to w gminach wiejskich według numerów domowych, w gminach zaś miejskich według ilości rodzin.

Więcej jak sześć dni od jednego numeru domowego lub jednej rodziny nie można w ciągu jednego roku wymagać.

Dzień ciągły liczy się za dwa dni piesze.

Obszar dworski wolnym jest od udziału w robocie, a natomiast winien dostarczyć potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych materyał drewniany.“

§. 13. „O ile prestacye w naturze (§. 12.) nie wystarczają na budowę i utrzymanie dróg gminnych, może rada gminna, w porozumieniu z przelożonym obszaru dworskiego, uchwalić składkę pieniężną, do której tak obszar dworski, jako też każdy opłacający w gminie podatki bezpośrednie, obowiązany jest przyczyniać się w miarę opłacanych przezeń w gminie podatków bezpośrednich.

Składka pieniężna nie może, wyjąwszy przypadek nie cierpiący zwłoki, wynosić w ciągu jednego roku więcej jak 3 cent. od 1 złr. opłacanych w gminie podatków bezpośrednich.“

Posel x. Trzeszczakowski stawia wniosek do §. 12. lit. a) następujący: „Kto przez niezwykle ciężary drogę popsuje, powinien sam jeden być do naprawy pociągnięty, — ewentualnie zaś do wniosków posła Smarzewskiego poprawkę następującej treści:

„Dzień ciągły ma być liczony za 4 dni piesze.

Wiek ma się oznaczyć od 18 do 50 lat.

Robota ma się rozkładać w ten sposób:

na komornika	1 dzień,
na chałupnika	1½ dnia,
na zagrodnika	2 dni,
za ¼ gruntu	3 dni,
za ½ gruntu	4 dni,
za ¾ gruntu	5 dni, a
za cały grunt	6 dni.“

Również ewentualnie do wniosku posła Smarzewskiego, poseł Kowbasiuk stawia poprawkę, a mianowicie: „Zamiast 6 dni roboty: 4 dni, a komornicy 2 dni; a gdzie materiału od większego posiadacza nie potrzeba, lub nie można otrzymać, tam ma robotę z gminą według podatku dostarczać. — Jeżeli potrzeba nad tych 4 dni w roku więcej roboty, niszczać się ma od gminy i obszaru dworskiego według podatku.“

Posel Golejewski stawia wniosek odesłania całego projektu ustawy napowrót do komisji i wzmocnienia tejże komisji o 5 członków.

Posel Ludwik Skrzyński stawia do tego wniosku poprawkę, aby projekt ten odesłany był do komisji bez powiększenia liczby jej członków.

Posel x. Guszalewicz stawia również do wniosku tego poprawkę, aby komisji polecić przedłożenie przerobionych wniosków w terminie do 18go b. m.

Wniosek posła hr. Golejowskiego, jako odraczający, Marszałek bezzwłocznie podaje pod głosowanie; wniosek wraz z dodanymi dwoma poprawkami spada.

Po uchwaleniu zamknięcia dyskusji przemawiają jako mówcy jeneralni: za projektem komisji poseł Adam hr. Potocki, przeciw poseł x. Łoziński.

Przystąpiono do głosowania.

Nad wnioskiem posła x. Kuryłowicza zarządza Marszałek głosowanie imienne. Za wnioskiem oświadcza się głosów 59, przeciw 71. Wniosek więc spada.

Również głosowano imiennie nad wnioskami posła Smarzewskiego. Za wnioskami temi oświadcza się głosów 67, przeciw 63. Wnioski więc w zasadzie przyjęte.

Poczem następuje głosowanie nad temiż wnioskami szczegółowo pojedynczemi alineami wraz z poprawkami, ewentualnie przez posłów x. Trzeszczakowskiego i Kowbasiuka stawionemi. Izba odrzuca poprawki, a przyjmuje wszystkie ustępy kolejno podług wniosków posła Smarzewskiego.

Marszałek przerywa posiedzenie na półtorej godziny, ponieważ komisya administracyjna potrzebuje naradzić się nad zmianami, jakie w dalszych paragrafach projektu w skutek przyjęcia poprawki posła Smarzewskiego nastąpić muszą, przedmiot odłożony do następnego posiedzenia, a na porządek dzienny przychodzi sprawozdanie komisji kredytowej o przedłożeniu rządowem, dotyczącem odmownej uchwały Sejmu bukowińskiego w przedmiocie reorganizacji galicyjskiego Towarzystwa kredytowego.

Po przemówieniu p. Komisarza rządowego, Izba przyjmuje bez dyskusji wniosek komisji w drukiem, a następnie i w trzecim czytaniu.

Poczem z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej w przedmiocie projektu rządowego co do zaprowadzenia nowych xiąg hipotecznych i ulepszenia dotychczasowych xiąg publicznych, jako też projektu porządku hipotecznego, tudzież o wniosku posła Szpunara, względem uznania potrzeby jak najspieszniejszego zaprowadzenia w całym kraju xiąg gruntowych, tak włościańskich jak i miejskich.

Sprawozdawca poseł Zbyszewski.

Posel Ławrowski stawia jako poprawkę zamiast obydwóch ustępów wniosku komisji, wniosek następującej treści: „Wysoki Sejm raczy uchwalić: Przedłożony projekt do prawa o zaprowadzeniu xiąg hipotecznych, tudzież projekt porządku hipotecznego, wraca Sejm c. k. Rządowi z tem wezwaniem,

żeby złożoną była komisya z prawników tutejszo-krajowych i ludzi praktycznych, która z uwzględnieniem właściwości naszego kraju, po rozpoznaniu i uwzględnieniu już istniejących xiąg hipotecznych, na koniec po rozważeniu uwag przez komisję sejmową nad temi projektami poczynionych, — wypracuje swoje uwagi, a według okoliczności i nowy projekt do prawa o zaprowadzenie nowych xiąg hipotecznych lub ulepszenie dotychczasowych, jako i porządku hipotecznego; poczem takowy projekt przez c. k. Rząd na przyszłą kadencję Wysokiemu Sejmowi do zaopiniowania na mocy §. 19. statutu krajowego przedstawionym być ma.“

Przy imiennym głosowaniu poprawka posła Ławrowskiego upadła 60. głosami przeciw 56., a wnioski komisji kolejno przyjęte w drugim, a następnie w trzecim czytaniu.

Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 6. po południu.

Następne posiedzenie w Środę dnia 18. Kwietnia o godzinie 10. z rana.

Na porządku dziennym: sprawozdanie komisji o projekcie administracyjnego podziału kraju; — o przedłożeniu rządowem względem ustawy wodnej, i o wolności dzielenia i łączenia gruntów.

L. Sapięha, w. r.

L. Wodzicki, w. r.

Z. Sawczyński, w. r.

Dalszy ciąg petycyj do dnia 17. Kwietnia 1866. r. wniesionych do Sejmu:

2578. Gminy Pewel, Jelesnia, Sopotnia wielka i mała, Korbielów, Krzyżowa, Mutne, Zadziele, Tresna, Rychwald, Łękawica, Gilowice i Rychwaldek, przez posła x. Antalkiewicza, protestują przeciw wnioskowi o równouprawnienie żydów.
2579. Gminy Kocoń, Las i Ślemień, przez posła x. Antalkiewicza, o powstrzymanie prawa równouprawniającego żydów.
2580. Gmina Pewel mały, przez posła x. Antalkiewicza, o spieszne załatwienie spraw o służebnictwa lasowe.
2581. Smochowski Witalis, były artysta dramatyczny i dyrektor sceny polskiej we Lwowie, przez posła Boczkowskiego, o podwyższenie dotychczasowej emerytury jego o 180 złr.
2582. Mieszkańcy Jasienicy solnej, przez posła Kaczkowskiego, o uwolnienie od płacenia mesznego rz. kat. proboszczowi w Samborze.
2583. Wirtelczyk Stanisław, z Bystrej, przez posła Zyblikiewicza, oskarża c. k. sąd powiatowy w Jordanowie o niezwykłą zwłokę w wymiarze sprawiedliwości.
2584. Mieszkańcy miasta Rymanowa, przez posła Zyblikiewicza, o pomoc przeciw uciskowi, jaki prawo wexlowe na nich wywiera.
2585. Trzydzieście i jeden górników z żupy wielickiej, przez posła Dziewońskiego, o poparcie ich prośby do Najjaśniejszego Pana względem indemnizowania 31 posiadłości górniczych.
2586. Gmina miasta Sanoka, przez posła Ludwika Skrzyńskiego, o nadanie jej osobnego statutu według przedłożonego projektu.
2587. Zastępcy gmin powiatu Birczy, przez posła Rusieckiego, o uwolnienie tychże od opłaty dodatków na drogę przemysko-sanocką, objęcie tej drogi na koszt funduszu krajowego i o zwrot kosztów na budowę tej drogi dotąd wyłożonych.
2588. Gmina miasta Manasterzyska, przez swoich pełnomocników, na ręce posła Smolkę, o uwolnienie jej od płacenia kwoty 6.083 złr. z powodu niedotrzymania kontraktu względem odstawy tytoniu.
2589. Konopka Mikołaj, z Łęczyny, przez posła Pudła, o uwolnienie od robienia pańszczyzny.
2590. Gmina Kiczna, przez posła Żabińskiego, o zapomogę w soli i słonej wodzie, oraz o zużycie ceny soli i słonej wody.
2591. Gminy Łącko i Kiczna, przez posła Żabińskiego, o oddanie funduszków gminnych pod zarząd gminy.
2592. Gmina Łącko, przez posła Żabińskiego, o udzielenie soli lub słonej wody, dla dotkniętych nędzą.
2593. Gminy Łącko i Kiczna, przez posła Żabińskiego, o zniesienie prawa propinacyjnego, dworom przysługującego.
2594. Gminy Łącko i Kiczna, przez posła Żabińskiego, o zmianę i uporządkowanie przepisów drogowych.
2595. Gmina Kiczna, przez posła Żabińskiego, o spieszne załatwienie sprawy służebnictw lasowych.
2596. Gospodarze podupadli ze Stołpina i Toporowa, przez posła Hubickiego, o zapomogę zwrotną.
2597. Gmina Uherce Niezabitowskie, przez posła x. Nehrebeckiego, o zapomogę.
2598. Janowicz Konstanty, nauczyciel szkoły ludowej w Sołotwinie, przez posła Kulczyckiego, o pożyczkę 60 złr. na zasiew.
2599. Gmina katastralna Białowoda, przez posła Trzecieckiego, uzala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
2600. Gmina katastralna Rojówka, przez posła Trzecieckiego, uzala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
2601. Gmina katastralna Śkrzętla, przez posła Trzecieckiego, uzala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.

2602. Gmina katastralna Łososina dolna, przez posła Trzecieckiego, uzala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
2603. Gmina katastralna Tęgobrze, przez posła Trzecieckiego, uzala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
2604. Gmina katastralna Starawieś, przez posła Trzecieckiego, uzala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.
2605. Posiadłość dworska gminy katastralnej Rostoki, przez posła Trzecieckiego, uzala się na wysokie katastralne oszacowanie gruntów.

Z tych liczby: 2590, 2592, 2596, 2597 i 2598 odsełają się wprost do Wydziału krajowego; zaś liczby: 2599, 2060, 2602, 2601, 2603, 2604 i 2605 do komisji katastralnej.
